

nische beeld niet zozeer een reproductie of representatie van een performance, maar juist de performance zelf.

Het is dan ook vanuit het medium zelf dat de afwezigheid aanwezig wordt gesteld, vanuit de pure techniciteit van het middel, dat in zichzelf een performatief element vindt. *With Usura* zou als live performance nooit werken, zonder de aanwezigheid van het 'gereproduceerde' elektronische beeld.

'Disappearance, existence only in the present moment, is not, then, an ontological quality of live performance that distinguishes it from modes of technical reproduction. Both live performance and the performance of mediatization are predicated on disappearance: the televisual image is produced by an ongoing process in which scan lines replace one another and is always as absent as it is present; the use of recordings causes them to degenerate. In a very literal, material sense, televisual and other technical reproductions, like live performances, become themselves through disappearance.'

10. 'Oorlog is een werkelijkheidsscheppend gebeuren. Net zoals het gemeenschapsstichtend werkt. Het is een fantasmatisch, gefictionaliseerd proces. Als je kijkt naar de manier waarop de gebeurtenissen in beeld zijn gebracht, naar de visuele weergave. Je ziet een onbemande camera, die om het even waar zou kunnen staan, op het dak van een willekeurig huis, in een willekeurige stad, ergens in de wereld. De werkelijkheid wordt geïnstigeerd door de *voice-off*, het beeld is in afwachting van een gebeurtenis die moet komen. De enige spanning die het beeld opbouwt, is afkomstig van de afwezige commentator. Dat is de beschrijving die perfect beantwoordt aan de basis van de cinema.

De informatiewaarde is nihil, de media-redundantie totaal. De berichtgeving maakt gebruik van *split-screen* en tekstbanners. Alles staat in *loop*, in een oneindige herhaling van hetzelfde, in steeds wisselende *at random* combinaties. De oneindige *loop* van de video-beelden benadrukt de verontwerkelijking van de wereld, de indruk dat de wereld niet bestaat. Tenzij als fantasma. Omdat de werkelijkheid enkel bestaat bij gratie van de coördinaten waarin je je situeert, en van de principes die daarin werkzaam zijn.

In de beeldende kunst zie je op dit moment een grote fascinatie voor documentair werk opduiken. Maar wat betekent dit voor de beeldende kunst? Dat zij het niet heeft over de werkelijkheid, maar de werkelijkheid gebruikt

1 ALEXIS DESTOOP, OBJECT/INSTALLATIE, 2001

als materiaal, waardoor er een zeer vreemd statement wordt neergezet over de wereld. Op dat moment wordt de werkelijkheid een metafoor voor iets anders. Dat is compleet het tegenovergestelde van het documentaire werk, met zijn sociale en politieke preoccupaties en engagementen. Of het autonome kunstwerk, dat vanuit een geïsoleerde, geësceneerde situatie een relatie zou becomingentariëren met de buitenwereld. In een installatie van Steve McQueen op Documenta 11 in Kassel, bijvoorbeeld, zie je een lift die in een mijnschacht afdaald. Die beelden zeggen niets over de situatie van de zeer concrete mijnwerkers, in die zeer concrete mijn. Maar zeggen alles over de psychische toestand van de toeschouwer die in deze afdaling wordt meegesleurd. De werkelijkheid wordt gelezen vanuit de psychische ruimte van de kijker.'

11. *'L'image' serait donc la synthèse de deux images actualisées simultanément. Le degré de ressemblance, de dissemblance ou d'antagonisme entre ces deux images constitue probablement le degré d'intensité, de réalité et la valeur de 'choc' de l'image résultante, c'est-à-dire de l'image 'perception-représentation'*³

12. 'Wat mij in video interesseert is dat je een lichaam kan isoleren, waarbij de aanwezigheid van de camera al snel redundant wordt. Het lichaam is alleen met zichzelf. Door het opleg-

gen van een dwingende fysieke taak (zoals bij *With Usura*), verliest de situatie al gauw het spelkarakter dat door de aanwezigheid van het publiek wordt ingesteld. Door het lichaam te isoleren verandert ook het kijken naar het lichaam. En het is bijzonder interessant wat het opleggen van die eenvoudige regels oplevert. Wat naar boven komt is het residu, datgene dat overblijft. Een lichaam in een ontredderde situatie, met een zeer grote naaktheid.

Het is een spel dat gespeeld wordt door het lichaam zelf, dat door de fysieke situatie wordt gedictieerd. En dat zich niet laat vastleggen door de tijd, of de verwachting van maker of kijker. Op dat moment speel je met het troebele, met de onbewuste vormelijke associaties die ontstaan. En zie je een spanning ontstaan tussen de mens en zijn eigen lichaam. Het is een frictie die de problematiek van het lichaam centraal stelt. Omdat het cognitieve 'ik' voor een stuk ook buiten het lichaam ligt. Het is een werk dat zich concentreert op het meest basale niveau: het lijf.'

13. I (installatie):

In de ruimte staat een balkvormig volume, van 185 x 50 x 40 cm. De twee korte zijden zijn doorkijkspiegels. Binnenin zijn tweemaal twee TL-lampen bevestigd op de zijpanelen. Doordat de reflecterende zijden van de spiegels naar elkaar gericht zijn, ontstaat er een oneindige *mise-en-abîme* van een lege ruimte. Het is